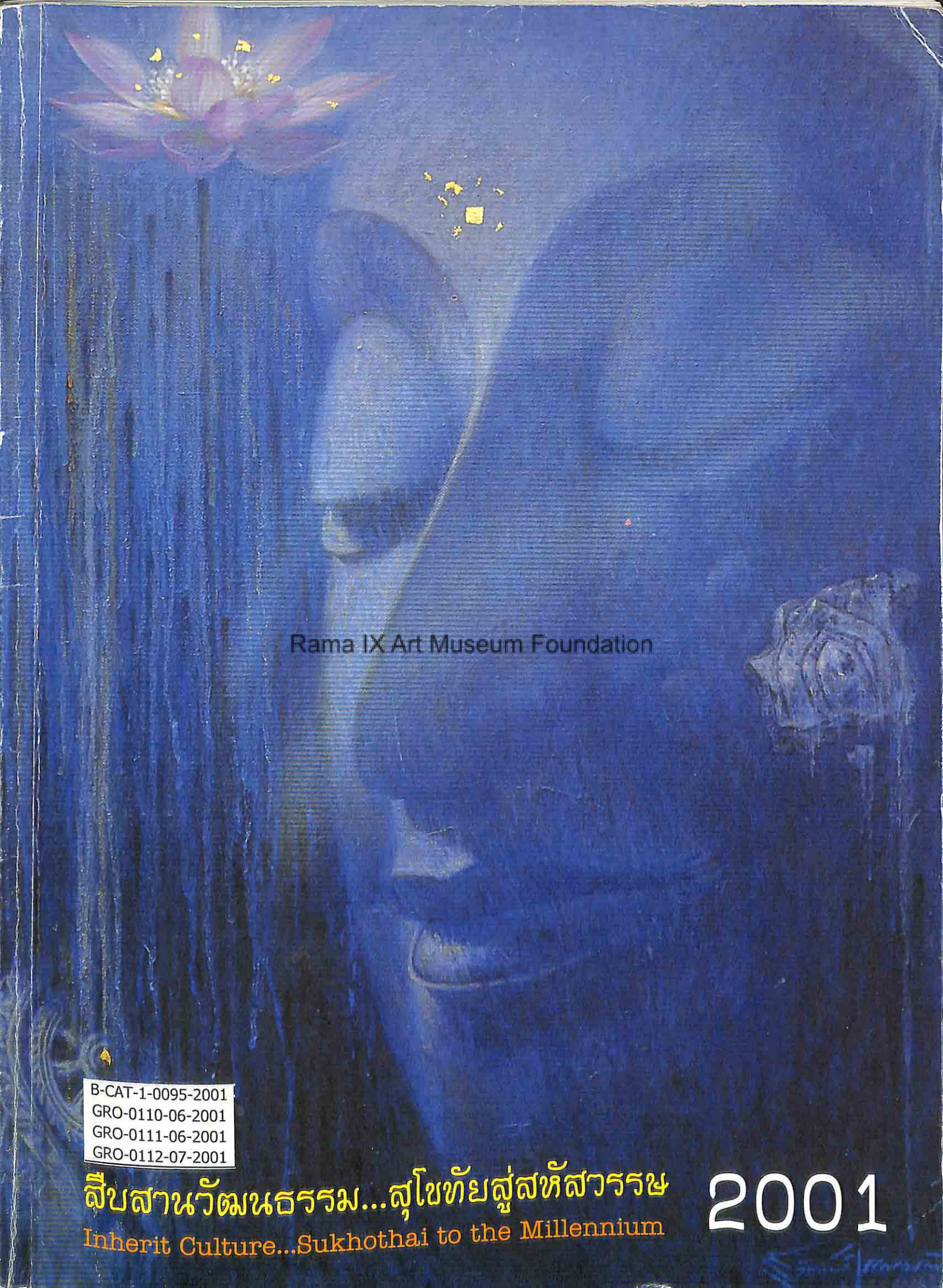

Rama IX Art Museum Foundation

B-CAT-1-0095-2001
GRO-0110-06-2001
GRO-0111-06-2001
GRO-0112-07-2001

สืบสานวัฒนธรรม...สู่ขุโขทัยสู่สหัสวรรษ
Inherit Culture...Sukhothai to the Millennium

2001

สืบสานวัฒนธรรม...สู่ тысячเล้าศวรรษ 2001
Inherit Culture...Sukhothai to the Millennium

Rama IX Art Museum Foundation

20 มิถุนายน - 20 กรกฎาคม 2544
ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ถ.รัชดาภิเษก กรุงเทพฯ
9.00 - 18.30 น. หยุดวันเสาร์ - วันอาทิตย์
June 20 - July 20, 2001
at Thailand Cultural Centre, Ratchdaphisek rd., Bangkok.
9.00 am. - 6.00 pm. Close on Saturday and Sunday

27 มิถุนายน - 22 กรกฎาคม 2544
ณ หอศิลปกรรมร่วมสมัยเวียนตะวัน ช.อโศก ถ.สุขุมวิท 21 กรุงเทพฯ
10.00 - 17.00 น. หยุดวันจันทร์
June 27 - July 22, 2001
at Viengtavarn Gallery, Asoke, Sukhumvit 21 Rd., Bangkok.
10.00 am. - 5.00 pm. Close on Monday

26 ก.ค. - 26 ส.ค. 2544
ณ หอศิลปวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบ พระชนมพรรษา
มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม
9.00 - 16.30 น. หยุดวันเสาร์ - วันอาทิตย์
July 26 - August 26, 2001
The Art and Culture Center Comemorating the 6th Cycle Birthday
Aniversary of his Majesty the King Bhumipol Aduljadej
Sanamchan Campus, Silpakorn University.
9.00 am - 4.30 pm Close on Saturday - Sunday

สารของอธิการบดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

เนื่องในโอกาสการสร้างสรรคงานศิลปกรรม โครงการสืบสานวัฒนธรรมสุโขทัย 2001

ประเทศไทยเป็นชาติเก่าแก่ชาติหนึ่งที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน มีประเพณีที่สืบทอดติดต่อกันมาทุกยุคทุกสมัยความสำเร็จและเรื่องราวต่างๆที่เกิดขึ้นภายในสังคมของชาติการศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ในแง่มุมของเหตุผลย่อมทำให้เกิดกระบวนคิดและสติปัญญา อันเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นสถาบันหลักในการศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรม จึงมีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้มีส่วนร่วมในโครงการสืบสานวัฒนธรรมสุโขทัย 2001 ในครั้งนี้ โครงการดังกล่าวเป็นโครงการที่ร่วมกันสร้างสำนึกระหว่าง องค์กร ประชาชน ศิลปินและเยาวชน เพื่อให้เกิดความรู้สึกในการอนุรักษ์และเผยแพร่โบราณสถานที่มีคุณค่า ร่วมกันสืบสานวัฒนธรรมไทยจากอดีตมาสู่ศิลปกรรมร่วมสมัยในปัจจุบัน สร้างกระแสความรัก ความห่วงใยในมรดกวัฒนธรรมของชาติ และสามารถส่งเสริมให้ชุมชนสนับสนุนการสร้างสรรคสืบต่อรากฐานจากอดีตสู่ปัจจุบันต่อไปได้ ผลงานการสร้างสรรคที่เกิดขึ้นทั้งในด้านจิตรกรรม และศิลปกรรมเครื่องปั้นดินเผา จะเป็นข้อมูลความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะและประวัติศาสตร์ สืบไป ขอเป็นกำลังใจให้โครงการดังกล่าวสำเร็จลุล่วงตรงตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และบังเกิดผลตามที่คาด

Rama IX Art Museum Foundation

สืบสานวัฒนธรรม...สุโขทัยสู่สหัสวรรษ 2001

Inherit Culture...Sukhothai to the Millennium 2001

Published by : Art Centre, Silpakorn University
Designed by : Sunphvith Sitdhisunt
Computer Graphic by : Sunphvith Sitdhisunt
Photographed by : Opas Chotiphantawanon
First edition : June 2001
Number of copies : 2,000 copies
Printed by : K Pon (1996) co.ltd

อาจารย์พุม วีระประเสริฐ
อธิการบดีมหาวิทยาลัยศิลปากร

สารอธิบดีกรมศิลปากร

พายุสุณญ จ สิปญ จ	วินโย จ สุทธิโต
สุภาสิตา จ ยา วาจา	เอตมมมงคลมุตตม
ความได้สดับมาก	และกำหนดสุวาท
อีกศิลปศาสตร์มี	จะประกอบมณูการ
อีกหนึ่งวินัยอัน	นรเรียนและเชี่ยวชาญ
อีกคำเพราะบรรสาน	ฤดีแห่งประชาชน
ทั้งสี่ประการล้วน	จะประสิทธิ์บุญผล
ข้อนี้แหละมงคล	อติเรกอุดมดี

เนื้อความจากมงคลสูตร ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงนำมาพระราชทานเป็นคำฉันท์อธิบายสิ่งที่เป็นมงคล และหนึ่งในความเป็นมงคลอันอุดมนั่นคือ ความเป็นผู้มีศิลปะ ศิลปะเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสังคมมนุษย์ซึ่งต้องมีการสร้างสรรค์พัฒนาอยู่ตลอดเวลาปรัชญาสำคัญอย่างหนึ่งที่ผู้สร้างสรรค์งานศิลปะจะต้องคำนึงคือ ผลงานต่างๆ ที่เกิดจากความรู้ ความคิด ความชำนาญ ต้องเป็นประโยชน์ให้เกิดปัญหา กล่อมเกล่าจิตใจให้ละเอียดละไมส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจอันดีในหมู่มนุษยชาติ

การที่หอศิลป์มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้จัดนิทรรศการศิลปกรรม โครงการสืบสานวัฒนธรรมสู่หทัยสหัสวรรษ 2001 เพื่อเปิดโอกาสให้ศิลปินได้ร่วมกันจรดลง สร้างสรรค์งานศิลปะ โดยอาศัยแรงบันดาลใจจากศิลปะในอดีต สืบเนื่องเชื่อมต่อมาเป็นศิลปะยุคปัจจุบัน นับเป็นนิมิตหมายอันดีขององค์กรที่เกี่ยวกับศิลปะในประเทศของเรา

กรมศิลปากรในฐานะที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับศิลปกรรมของชาติ มีความยินดีเป็นอย่างยิ่งและชื่นชมกับกิจกรรมต่างๆ ที่หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากรจัดขึ้นในครั้งนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะมีโอกาสได้เห็นความเคลื่อนไหวลักษณะดังกล่าวในองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวกับศิลปะของประเทศไทย

นาวาอากาศเอกอาวุธ เงินชูกลิ่น
อธิบดีกรมศิลปากร

สารเลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

โบราณสถานที่ยังปรากฏอยู่ทั่วประเทศ เป็นหลักฐานทางวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรม เพราะสิ่งต่างๆ ดังกล่าว เป็นประจักษ์พยานของความเก่าแก่ และพัฒนาการของประเทศตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน

ปัญหาที่ทำให้โบราณสถานเสื่อมโทรม และถูกทำลายไปกับฝีมือของมนุษย์ที่ขาดความรู้ ความเข้าใจ ทำให้หลักฐานต่าง ๆ สลายสูญไปเป็นจำนวนมาก สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวเราไม่อาจทำทดแทนได้อีกแล้ว

การที่องค์กรต่าง ๆ รวมทั้งศิลปินไทยในปัจจุบัน ตระหนักถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมมีความรักความห่วงใยในสิ่งต่าง ๆ ร่วมกันแสดงความเป็นเจ้าของร่วมกัน เพื่อร่วมกันอนุรักษ์ คุ้มครอง และหาแนวคิดเพื่อการสร้างสรรค์สืบต่อจากรากฐานแห่งศิลปวัฒนธรรมในอดีตนับเป็นเรื่องที่น่ายินดี

โครงการสืบสานวัฒนธรรมจากสุโขทัยมาสู่สหัสวรรษใหม่ในปี 2001 จะทำให้เด็ก เยาวชน และประชาชน ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้เกิดจิตสำนึกที่จะร่วมกันพัฒนาศิลปวัฒนธรรมแห่งชาติ ขอให้การสนับสนุนโครงการดังกล่าว และหวังว่าอุดมการณ์ที่ตั้งไว้จะได้สำเร็จตามประสงค์ในทุกประการ

นายอาทร จันทวิล
เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

Rama IX Art Museum Foundation

สารผู้ว่าการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

“ศิลปวัฒนธรรม” มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในแต่ละประเทศ ศิลปวัฒนธรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการดึงดูดให้ผู้สนใจเดินทางมาเยี่ยมชมความเจริญรุ่งเรืองในอดีตแห่งยุคสมัยต่างๆ โบราณวัตถุสมัยอาณาจักรสุโขทัย อาณาจักรที่เคยรุ่งเรืองเมื่อกว่า 700 ปีที่ผ่านมา จึงเป็นอีกหนึ่งจุดสนใจที่ทำให้ผู้คนในปัจจุบันสามารถมองย้อนไปถึงขั้นตอนของความเป็นอยู่ของผู้คนในสมัยนั้น ผ่านเครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ประเภทเครื่องปั้นดินเผาอันเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ในฐานะหน่วยงานภาครัฐที่ทำหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนากิจการท่องเที่ยวของประเทศ มีหน้าที่ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูเอกลักษณ์ของความเป็นไทย จึงรู้สึกชื่นชมในโอกาสที่ หอศิลป์มหาวิทยาลัยศิลปากร จัดโครงการ “สืบสานวัฒนธรรมสุโขทัยสู่สหัสวรรษ 2001” ขึ้น โดยการเชิญศิลปินแห่งชาติศิลปินชั้นเยี่ยม ศิลปินอิสระ คณาจารย์ผู้สอนศิลปะในสถาบันการศึกษาทั่วประเทศ รวมทั้งสิ้น 54 คน เดินทางไปจังหวัดสุโขทัย เพื่อร่วมกันสร้างผลงานศิลปกรรมจากความบันดาลใจที่มีต่อศิลปกรรมในอดีตตามทัศนะของศิลปินในยุคปัจจุบัน

ในท้ายที่สุดนี้ ในนามของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ขออวยพรให้การจัดงานนิทรรศการศิลปกรรมโครงการ “สืบสานวัฒนธรรมสุโขทัยสู่สหัสวรรษ 2001” สำเร็จลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ทุกประการ

นายภราเดช พยัณวิเชียร
ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

สารประธานกรรมการ บริษัท ชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)

ธรรมชาติได้ให้ก้อนหินเป็นก้อนหิน
ธรรมชาติได้ให้ก้อนเพชรเป็นก้อนเพชร
ตัวอย่างทั้งสองเป็นสิ่งที่ธรรมชาติมอบให้
ถ้าให้ท่านยกก้อนหิน ท่านจะไม่อยากยก
เพราะหนัก
แต่ถ้าให้ท่านยกก้อนเพชรท่านจะยก
แม้จะหนัก ก็ยก เพราะพอใจที่จะยกมัน
ธรรมชาติได้ให้คนคนหนึ่งไม่สนใจศิลป-วัฒนธรรม
ธรรมชาติได้ให้คนคนหนึ่งสนใจ ชาบซึ้ง ในศิลป-วัฒนธรรม
“ธรรมชาติได้ให้สองสิ่ง ซึ่งทั้งสองสิ่งล้วนเป็นสมบัติ”

ในการจัดโครงการสืบสานวัฒนธรรมสุโขทัย...สู่สหัสวรรษ 2001 นี้ ผู้/นับเป็นความความร่วมมือที่มีประโยชน์อีกโครงการหนึ่ง เพราะเป้าหมายของโครงการ มุ่งเน้นไปสู่การสร้างความคิด จิตสำนึกแก่เด็ก เยาวชน และประชาชน เพื่อร่วมกันสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติ ทั้งในด้านการทำนุบำรุง พัฒนา รวมไปถึงการสร้างสรรคศิลปกรรมใหม่ของศิลปินไทย จากความบันดาลใจที่ได้เห็นศิลปวัตถุโบราณสถาน และแหล่งอารยธรรมเดิม
ขอให้การดำเนินการครั้งนี้ เกิดขึ้น และสำเร็จในทุกประการ และขอให้ทุกคนที่ร่วมกันในโครงการได้มีมานะที่จะสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณค่าทางความงามในงานศิลปกรรม และมีคุณค่าต่อสังคมสืบต่อไป

นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์
ประธานกรรมการ
บริษัท ชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)

Rama IX Art Museum Foundation

สาร พล ต.อ. ไกรสุข สิ้นสุข อดีตรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

งานศิลปกรรม เป็นผลแห่งความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ ที่แสดงออกในรูปลักษณะต่างๆ สร้างอารมณ์แห่งสุนทรีย์ ก่อให้เกิดอารมณ์เลืงที่อนใจ และทำให้เราเกิดมิติ มีจินตภาพไปตามทัศนะของแต่ละคน

พลังของงานสร้างสรรค์มิใช่เป็นพลังที่มีคุณค่าเฉพาะงานศิลปะเท่านั้น แต่เป็นพลังที่สร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่วิทยาการสาขาอื่นๆ อีกมากมาย ไม่ว่าจะเป็นสาขาทางวิทยาศาสตร์ การเมือง เศรษฐกิจ และทุกสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ ศิลปินไทย เป็นชุมพลังทางปัญญาที่มีคุณภาพเช่นเดียวกับวงการศิลปกรรมของชาติต่างๆ ผลงานศิลปกรรมของเราอยู่ในระดับที่มีคุณค่าสูง ทั้งผลงานที่เกิดขึ้นมาแต่อดีต จนถึงผลงานที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

โครงการสืบสานวัฒนธรรม สุขทัย สุธสัศวร 2001 ซึ่งเป็นโครงการของศิลปินที่จะมาร่วมกันสร้างสรรค์ศิลปะสมัยใหม่ จากความบันดาลใจในพื้นฐานของศิลปะวัฒนธรรมไทยในอดีต ซึ่งจะนำไปสู่การสืบต่อความงดงามในเรื่องศิลปะต่อไป ผมขอแสดงความยินดีกับศิลปินที่ได้ร่วมมือกันสร้างงานศิลปะ และขออวยพรให้ทุกคนประสบความสำเร็จในอุดมการณ์ที่วางไว้ทุกประการ

พล.ต.อ. ไกรสุข สิ้นสุข
อดีตรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

Rama IX Art Museum Foundation

สารจากประธานกรรมการพิพิธภัณฑสถานโลก

ข้าพเจ้าขอกล่าวถึงเรื่องวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นจนเป็นเอกลักษณ์ หรือสัญลักษณ์เฉพาะไว้ในเชิงศิลปะ ประเพณี และประวัติศาสตร์ ก่อให้เกิดเป็นตนเองและหมู่คณะ ดังนั้นการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้คนจึงควบคู่ไปพร้อมกับวัฒนธรรมตลอดเวลาและควรจะต้องเดินอย่างระมัดระวังเพื่อมิให้เกิดอันตรายความเสียหายกลับมาสู่ชีวิตของเราอย่างไรรั้น ข้าพเจ้าใคร่ขอยกอุทาหรณ์สักเรื่องหนึ่ง

“ชีวิตเปรียบเสมือนการเดินทาง” การเดินทางแห่งชีวิตของคนเรา ถ้าขาดประวัติศาสตร์แล้ว เราก็เปรียบเสมือน เรือเดินทะเลที่ขาดหางเสือและเข็มทิศ เดินออกไปโดยไม่รู้ว่าจะไปที่ไหน และฝั่งอยู่ทางไหนยิ่งถ้ามีเรือหลายๆ ลำ พวกเราจะพบกันได้ที่ไหน เมื่อใด ถึงแม้ว่ามีผู้โชคดีพบฝั่งก่อน แต่กว่าคนอื่นจะมาพบก็อาจหมดโอกาสที่จะใช้ชีวิตแห่งการเดินทางอีก ความเสียหายภัยพิบัติ เกิดจากการเดินไม่ถูกทางและเดินกันไปคนละทิศคนละทางนั่นเอง

ข้าพเจ้ารู้สึกยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่มีโอกาสได้ร่วมโครงการ **“สืบสานวัฒนธรรม สุขทัยสุธสัศวร 2001”** กับคณะศิลปินชาวไทยในครั้งนี้ซึ่งเป็นโครงการฯ หนึ่งที่นำประวัติศาสตร์ไทยมาถ่ายทอดให้เห็นเป็นความงดงามหรือความดีงามของวัฒนธรรม สร้างผลิตผลเป็นภาพวาดอันทรงคุณค่าที่ช่วยสร้างสรรค์สังคมไทยให้เกิดมุมมองย้อนกลับไปในอดีตอย่างมีความหมาย และมีความภาคภูมิใจ เกิดแรงบันดาลใจ ความคิด และสติปัญญาอันได้ว่าเป็นโครงการฯ สำคัญที่มีอุดมการณ์เพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ข้าพเจ้าขอชมเชยความตั้งใจ ความอดทนของคณะทำงาน ซึ่งแสดงความร่วมมือร่วมใจ ช่วยกันแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นอันเป็นหลักหัวใจสำคัญของการว่าวัฒนธรรมและหวังเป็นอย่างยิ่งว่า โครงการฯ ที่จัดทำขึ้นนี้จะมีผู้ตระหนักถึงคุณประโยชน์ช่วยสนับสนุนให้งานบรรลุผลแห่งความสำเร็จ ดังที่ทุกท่านมุ่งมั่นอย่างสมบูรณ์ทุกประการ

นายดำรงค์ สุวัฒน์เมธีนทร์
ประธานกรรมการพิพิธภัณฑสถานโลก

คำนำผู้อำนวยการหอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

หอศิลป์มหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานของมหาวิทยาลัย จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2522 มีหน้าที่จัดการเกี่ยวกับงานศิลปวัฒนธรรมของศิลปิน คณาจารย์ และนักศึกษา รวมทั้งจัดกิจกรรมทางด้านศิลปะร่วมสมัย การเผยแพร่และการแลกเปลี่ยนทางศิลปะ วิชาการศิลปะแก่สังคมโดยทั่วไป

“โครงการสืบสานวัฒนธรรม...สุโขทัยสู่สหัสวรรษ 2001” เป็นโครงการที่หอศิลป์ร่วมมือกับองค์กรที่เกี่ยวข้องกับงานศิลปะของรัฐ คือ กรมศิลปากร สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดสุโขทัย และองค์กรเอกชน คือ พิพิธภัณฑ์สังคโลก นารายณ์ภัณฑ์และเวียงตะวันหอศิลปกรรมร่วมสมัย

โครงการนี้คณะกรรมการดำเนินงานได้เชื้อเชิญศิลปินชั้นนำของประเทศทั้งศิลปินแห่งชาติ ศิลปินชั้นเยี่ยมศิลปินอาวุโส ศิลปินอิสระและคณาจารย์ ผู้สอนศิลปะในสถาบันการศึกษาของชาติ รวมทั้งสิ้นจำนวน 52 ท่านเดินทางไปจังหวัดสุโขทัย เพื่อการศึกษาข้อมูลทางด้านศิลปวัฒนธรรมจากโบราณสถาน และงานศิลปกรรมที่มีความงามของจังหวัด โดยศิลปินบันทึกความงามจากสภาพแวดล้อม ศิลปะและสถาปัตยกรรมอันงดงามในสุโขทัยและศรีสัชนาลัย จากนั้นนำมา สร้างสรรค์สะท้อนทัศนะ และความบันดาลใจเป็นผลงานศิลปกรรมขึ้น นำออกเสนอต่อสังคม ด้วยการจัดนิทรรศการ

ในการจัดนิทรรศการนี้ ศิลปินได้สร้างสรรค์ผลงานร่วมกันด้วยเทคนิคการปั้นเครื่องปั้นดินเผาบนแผ่นดินขนาด 30 ซม. X30 ซม.จำนวน 54 ชิ้น ใช้เทคนิคน้ำเคลือบโบราณของสังคโลก

ระบายนรูปทรงที่จินตนาการขึ้นจากความรู้สึกส่วนตัว จากนั้นนำมาต่อกันเป็นภาพ 1 ภาพ ชื่อว่า “จารึกสุโขทัย”

นอกจากนี้ศิลปินทั้ง 52 ท่านยังสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมส่วนตัวอีกรวมกว่า 200 ชิ้น ผลงานทั้งหมดได้จัดแสดงขึ้น 4 แห่งคือ

1. จัดขึ้น ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ถนนรัชดาภิเษก ในระหว่างวันที่ 20 มิถุนายน - 20 กรกฎาคม 2544
2. จัดขึ้น ณ เวียงตะวันแกเลอรี่ ซอยอโคก ถนนสุขุมวิท ในระหว่างวันที่ 27 มิถุนายน - 15 กรกฎาคม 2544
3. จัดขึ้น ณ หอศิลปวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบ พระชนมพรรษา มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม ในระหว่างวันที่ 26 ก.ค. - 26 ส.ค. 2544
4. จัดขึ้น ณ พิพิธภัณฑ์สังคโลก ในปี พ.ศ.2544

ผลงานศิลปกรรมจากโครงการครั้งนี้จะเป็นประจักษ์พยานที่สำคัญของความร่วมมือกันของศิลปินและองค์กรที่จะร่วมกันผดุงรักษา ส่งเสริมและสร้างสรรค์ศิลปะของชาติ ให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากรขอขอบคุณศิลปินทั้ง 52 ท่านที่ได้ร่วมแรงร่วมใจในโครงการ “สืบสานวัฒนธรรม...สุโขทัยสู่สหัสวรรษที่ 2001” และขอขอบคุณสถาบัน หน่วยงานของรัฐและองค์กรเอกชนที่ได้ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานครั้งนี้จนบรรลุวัตถุประสงค์อย่างสมบูรณ์ และหวังว่ากิจกรรมที่เกิดขึ้นจากโครงการนี้จะสร้างความสัมพันธ์ ความร่วมมือและสร้างจิตสำนึกในงานศิลปวัฒนธรรมของเราให้เจริญรุ่งเรืองสืบไป

รองศาสตราจารย์ วิโชค มุกตามณี
ผู้อำนวยการหอศิลป์

โครงการสืบสานวัฒนธรรม...สุโขทัย สู่สหัสวรรษ 2001

“เมื่อผ่านไปแลเห็นกำแพงเมืองเก่าก็พอแต่ทราบว่าเป็นเมืองเก่าเท่านั้น ไม่ได้นึกอยากดูอยากทราบอะไรอีกต่อไป บางคนถึงกับเปล่งอุทานวาทาว่า เมืองเก่ามัน จะไปดูอะไรปานนี้ จนปรักหักพังหมดแล้ว เพราะคนเรามีความคิดเช่นนี้เรื่องราวของชาติเราจึงได้สูญเรว้มนัก ชาวเราไม่รู้สึกละอายชาติอื่นๆ เขาบ้างเลย นำประสงค์ที่จะขอว่าเราเป็นชาติที่เก่าแก่กลับอยากจะมี ความแก่ของชาติเสีย”

จากหนังสือเรื่องเที่ยวเมืองพระร่วง หน้า 20-21 ของล้นเกล้า รัชกาลที่ 6 เมื่อยังทรงเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ (ฉบับพิมพ์ พ.ศ. 2541)

“โบราณสถานเป็นความภาคภูมิใจเป็นความภาคภูมิใจของคนทั้งชาติ แม้เพียงอิฐเก่าเพียงแผ่นเดียว ก็มีค่า ถ้าเราไม่มีสุโขทัย อุทยาน และกรุงรัตนโกสินทร์ ชาติไทยเราก็ไม่มีความหมาย”

พระบรมราโชวาทของล้นเกล้า รัชกาลที่ 9

ประวัติศาสตร์ของประเทศไทยปลูกฝังให้รู้จักกันถึงอดีตที่ผ่านมา สิ่งก่อสร้างที่บรรพชนสร้างไว้เป็นหลักฐานที่แสดงที่ตั้งเป็นซากปรักหักพังเหลือไว้ให้ชม และบทบาทสำคัญของเรื่องราวประวัติศาสตร์สะท้อนให้เห็นความสำเร็จ และเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในสังคมของชาติ ย่อมทำให้เกิดกระบวนการคิดและสติปัญญาอันเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของขั้นตอนการพัฒนาชาติ เมืองสุโขทัยเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการเริ่มต้นทางประวัติศาสตร์ของชนชาติไทยในสุวรรณภูมิ แผ่ขยายอำนาจการปกครองไปอย่างกว้างขวางที่สุดยุคหนึ่ง ซึ่งได้รับเกียรติยกย่องให้เป็นมรดกโลก สิ่งมีค่าที่บรรพชนไทยสร้างขึ้นด้วยภูมิปัญญาของตน เป็นมรดกล้ำค่ามอบทิ้งไว้แด่มวลมนุษยชาติบ่งบอกถึงอารยธรรมมนุษย์เจริญรุ่งเรืองถึงขีดสุด จึงควรได้รับการถ่ายทอดให้เป็นที่รู้จักโดยทั่วไปสำหรับคนไทยซึ่งจะส่งผลให้เกิดความภาคภูมิใจในบ้านเมืองและเห็นคุณค่าในสิ่งที่บรรพชนของเราสร้างขึ้นไว้ให้ประทับอยู่ในหัวใจของลูกหลานไทยในยุคปัจจุบัน

จากโบราณวัตถุที่ค้นพบของอาณาจักรสุโขทัยแสดงถึงขั้นตอนการพัฒนาสังคมสร้างความชัดเจนเป็นแบบอย่างเฉพาะตนของสังคมไทยในอดีตทั้งทางด้านอักษรศาสตร์ เกษตรศาสตร์ แพทย์ศาสตร์ ศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์การเมืองการปกครอง การพัฒนาเศรษฐกิจภายในอาณาจักรเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว อีกทั้งทางพาณิชย์ติดต่อค้าขายกับต่างประเทศสร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศไทย ให้เป็นที่รู้จักในสังคมสากลระดับโลกเป็นครั้งแรก สิ่งที่เกิดขึ้นแสดงถึงการพัฒนาทางเทคโนโลยีการผลิตสินค้าระดับ

อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เมื่อ 700 ปี ของประเทศไทย สิ่งต่างๆ เหล่านี้สามารถมองสะท้อนภาพผ่านโบราณวัตถุ ซึ่งเป็นเครื่องมือนำเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันของเหล่าบรรพชนเมื่อในอดีต

เพื่อเป็นการแสดงความจงรักภักดีในพระมหากษัตริย์องค์ที่พระมหากษัตริย์ทรงมีพระเมตตาแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอด จึงเป็นหน้าที่ของเหล่าศิลปินชาวไทย และผู้ที่รักแผ่นดินแห่งประวัติศาสตร์ จะได้ร่วมถ่ายทอดเรื่องราวในอดีตให้ชาวไทยและเยาวชนไทยได้รับรู้เพื่อปลูกฝังและสร้างแรงบันดาลใจความภาคภูมิใจให้เกิดขึ้นพร้อมที่จะธำรงรักษากันเมืองให้เจริญก้าวหน้าต่อไปอย่างมั่นคง

โครงการ “สืบสานวัฒนธรรม...สุโขทัยสู่สหัสวรรษ 2001” จะนำศิลปินเดินทางไปตามแหล่งโบราณสถานอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย พิพิธภัณฑ์รามคำแหง และพิพิธภัณฑ์สังคโลก เพื่อบันทึกข้อมูลเพื่อสร้างแรงบันดาลใจสะท้อนทัศนะถ่ายทอดเป็นงานศิลปกรรม นำออกจัดแสดงแก่สังคมไทยทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค

วัตถุประสงค์

1. เพื่อร่วมแรงร่วมใจศิลปิน ประชาชน และองค์กรเอกชนในการสร้างกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับแนวการอนุรักษ์และพัฒนาสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติ ร่วมกับงานศิลปกรรมในปัจจุบัน
2. เพื่อสร้างสำนึกร่วมกันระหว่างประชาชน ศิลปิน และเยาวชนให้

เกิดสำนึกร่วมกัน อนุรักษ์และเผยแพร่โบราณสถานที่มีคุณค่าในฐานะมรดกตก

3. เพื่อชักนำศิลปินระดับชาติ และศิลปินที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมร่วมสมัยในปัจจุบัน ให้เกิดแรงบันดาลใจจากศิลปวัฒนธรรมในอดีตและสร้างผลงานศิลปกรรมขึ้นเป็นศิลปกรรมไทยในสหัสวรรษที่ 21

4. เพื่อให้เกิดการเผยแพร่ศิลปกรรมไทย ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ออกสู่สาธารณชนในรูปนิทรรศการทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค อันจะทำให้ประจักษ์แก่ประชาชนชาวไทย และชาวต่างชาติ อันเป็นประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย

เป้าหมาย

1. เกิดการสืบสานวัฒนธรรมไทยจากอดีตสู่ศิลปกรรมร่วมสมัยในปัจจุบัน
2. ทำให้ชุมชน ประชาชน และศิลปินสร้างกิจกรรมทางวัฒนธรรมขึ้น เกิดความซาบซึ้งในงานศิลปกรรมและเกิดผลงาน สร้างสรรค์ร่วม 200 ชิ้น
3. สร้างกระแสความรัก ความหวงแหนในมรดกวัฒนธรรมของชาติ และส่งเสริมให้ชุมชนสนับสนุนการสร้างสรรค์สืบต่อรากฐานจากอดีตสู่ปัจจุบันต่อไป

ผู้เข้าร่วมโครงการ

1. ศิลปินแห่งชาติ
2. ศิลปินชั้นเยี่ยม
3. คณาจารย์จากสถาบันสอนศิลปะ
4. ศิลปินอิสระ

ลักษณะผลงาน

1. เป็นผลงานศิลปกรรมของศิลปินที่เข้าร่วมโครงการ ท่านละ 4 ชิ้น ขนาด 60x80 ซม. จำนวน 2 ชิ้นและขนาด 80x100 ซม. จำนวน 2 ชิ้น
2. เป็นงานเครื่องปั้นดินเผาของศิลปินที่เข้าร่วมโครงการท่านละ 1 ชิ้น ขนาดสูง 30 ซม. ใช้เทคนิคเครื่องปั้นดินเผาสังคโลกในการสร้างสรรค์

3. เป็นผลงานสร้างสรรค์ร่วมของศิลปินด้วยเครื่องปั้นดินเผา 1 ชุด แดผลงานจิตรกรรม 1 ชุด (ศิลปินแยกกลุ่มสร้างสรรค์)

สถานที่จัดแสดง

- ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ถนนรัชดาภิเษก 20 มิถุนายน - 20 กรกฎาคม 2544
- หอศิลปกรรมร่วมสมัยเวียนตะวัน ซอยอโศก ถนนสุขุมวิท 21 27 มิถุนายน - 22 กรกฎาคม 2544
- หอศิลปวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบ พระชนมพรรษามหาวิทยาลัยศิลปากร จิตยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 26 กรกฎาคม - 26 สิงหาคม 2544
- พิพิธภัณฑ์สังคโลก จังหวัดสุโขทัย ภายในปี 2544

ผู้รับผิดชอบโครงการ

- หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- พิพิธภัณฑ์สังคโลก จังหวัดสุโขทัย
- ศิลปินผู้เข้าร่วมโครงการ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกิดจิตสำนึกของศิลปิน ประชาชน ในการร่วมมือกันทางด้านศิลปวัฒนธรรมอันจะเป็นรากฐานไปสู่ความร่วมมืออื่นๆ ต่อไป
2. สร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้ติดตามกิจกรรมศิลปินในการสืบสานมรดกในวัฒนธรรมชาติและทำให้นักท่องเที่ยวสำคัญ
3. เกิดผลงานจิตรกรรม จำนวน 200 ชิ้น และเกิดผลงานเครื่องปั้นดินเผา 50 ชิ้น เป็นข้อมูลความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะและประวัติศาสตร์สืบไป
4. เกิดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางด้านศิลปวัฒนธรรม ทั้งผลงานศิลปกรรมในอดีต และผลงานที่สร้างขึ้นใหม่สู่วงการศิลปะในประเทศและต่างประเทศ
5. สามารถนำเงินรายได้ไปจัดทำกองทุนส่งเสริมกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรม ในจังหวัดสุโขทัย และกิจกรรมศิลปะอื่นๆ

คาราวานศิลปิน...ชมพุทธศิลป์เยือนถิ่นพ่อขุนราม

โดย สุวรรณี สารคนา

หากจะบอกว่าศิลปินกว่า 50 ท่านรวมตัวกันไปสุโขทัย ทำให้มีแรงใจแล้ว ในระเบียบการ อาจจะรำคาญที่จะพูดอีก แต่ถ้ารู้ว่าศิลปินชั้นนำของเมืองไทยกว่า 50 ท่านไปทำอะไรที่สุโขทัยตั้ง 5 วันดูจะเป็นเรื่องที่สนุกกว่าเป็นไหนๆใช่ไหมคะ เพราะศิลปินแต่ละท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสิ้น คราวนี้มาทำโดยท่านอาจารย์สวัสดิ์ ต้นติสุข อาจารย์ทวี รัชนิกร อาจารย์ธงชัย รักปทุม อาจารย์วิโชค มุกดามณี หรือศิลปินอิสระอย่างอาจารย์ปรีชา อรชุนกะ น้าอด พืธี พันธ์เลิศ พืธีวัฒน์ อีก ทั้งศิลปินรุ่นหนุ่มอย่างเช่น อาจารย์วุฒิกกร อาจารย์ศักดิ์ดา พืธีรัตน์ พืธีรัตน์ ในทีมอารักขาของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสุโขทัย และเพื่อน ๆ

นี่เป็นครั้งแรกของการรวมพลที่วังท่าพระ ในอากาศยามเช้าเช่นนี้ทุกคนดูจะคิดคึกเป็นพิเศษ หลายท่านหักท่ายกันประหนึ่งไม่ได้เจอกันมานานนม ฉะนั้นไม่ต้องสงสัยเลยว่าระหว่างทางกว่า 400 กิโลเมตรจากกรุงเทพฯ ไปสุโขทัยในรถทัวร์คันนี้มีแต่เสียงหัวเราะอย่างครื้นเครง

เรามาถึงพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสุโขทัยในตอนบ่ายโดยมีคุณกิ่งเดือนและคุณดำรงค์ สุวัฒน์เมธีธรซึ่งเป็นคุณพ่อของเธอรอดต้อนรับอยู่ก่อนแล้วคำกล่าวต้อนรับอย่างจริงใจทำให้ผู้มาเยือนรู้สึกอบอุ่นใจยิ่งนัก นับตั้งแต่ย่างก้าวเข้าสู่ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสุโขทัยถึงความสะดวกสบายและระหว่างที่คุณกิ่งเดือนบรรยายถึงที่ไปที่มาและความงามของเครื่องสังคโลกแต่ละชิ้นพวกเราที่ตื่นตาตื่นใจกับวัตถุโบราณอันล้ำค่าเหล่านี้ นอกจากจะมีจำนวนมากมายแล้วยังสมบูรณ์สวยงามประหนึ่งเพิ่งหลุดออกมาจากเตา คุณกิ่งเดือนเล่าว่าน้ำยา เคลือบของสุโขทัยมีความพิเศษ นอกจากจะทำให้คงทนแล้วยังดูเหมือนใหม่ สีสวยสะอาดสดใส คุณพ่อของเธอได้เครื่องสังคโลกจำนวนมากจากการค้นหา ตามเตาเผาหมู่บ้าน เพราะคาดว่าตอนที่น้ำหลาก คงเอาหนีน้าไม่ทันจึงปล่อยทิ้ง ไปกับกระแสน้ำ และท่านก็พบจริงๆ เมื่อสะสมได้มากมายไม่มีที่จะเก็บจึงจัดทำพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสุโขทัย แต่ที่เห็นกว่าพันชิ้นใน

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสุโขทัยเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่คัดเลือกมาจัดแสดงเท่านั้นที่บ้านของเธอยังมีอีกเป็นกองเลยละคะ หลายคนตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับการจัดแสดงมีความงดงามมากแต่ค่อนข้างเปื่อยยุ่ยเสียกันเกินไปเพราะสาเหตุที่มีของเยอะมาก และแต่ละชิ้นมีความงดงามของตัวเอง แทนที่จะส่งเสริมกันกลับบดบังรัศมีซึ่งกันและกัน ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสุโขทัยมีพระพุทธรูปที่งดงามอยู่ 3 องค์ ซึ่งเก็บไว้ในห้องพิเศษด้านหน้า โดยปกติจะไม่นำมาให้ชมหรอกนะคะ แต่วันนี้เพื่อเป็นเกียรติแก่ศิลปิน จึงได้นำมาให้ชื่นชมกัน

ในงานเลี้ยงคืนแรก เจ้าภาพกล่าวต้อนรับอย่างอบอุ่นอีกครั้งท่ามกลางบรรยากาศที่อบอุ่นด้วยเสียงเพลงไทยเดิม ต่อมาก็ได้แนะนำผู้ที่จะคอย ประสานงานให้ศิลปิน ในโอกาสนี้เราได้รู้จักคุณมาลาโกะหรือจำปีและคุณนิต อีกทั้งคุณตักเจ้าของบริษัททัวร์ผู้ซึ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางให้เรา ช่วงสุดท้ายก่อนจะร่ำลากันไปพักนอน ท่านอาจารย์ธงชัยก็อดไม่ได้ที่จะขับกล่อมบรรดาศิลปินด้วยเพลงแสนหวานอย่างไม่น่าเชื่อ

เช้าตรู่ของวันต่อมาที่น้ำค้างวิโรธ บรยากาศสดชื่นเย็นสบายจากไอหมอก อีกทั้งกลิ่นหอมของกาแฟกระตุ้นศิลปินให้ตื่นจากฝันเพื่อวันแรกของการทำงาน หลังจากแบ่งสรรปันส่วน สี่ พูกันและเตรียมอาวุธยุทธโปกรณ์ได้พร้อมมือแล้ว พวกเราก็กายขบวนไป

ที่อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เราเริ่มสำรวจพื้นที่ก่อนด้วยรถราง 2 คันโดยการบรรยายของเจ้าหน้าที่สาวจุดแรกที่พบอยู่ขวามือของท่านผู้ชมคือ อนุสาวรีย์ของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ประทับบนพระแท่นศิลาอาสน์ ในอิริยาบถพระหัตถ์ขวาจับหนังสือพระหัตถ์ซ้ายทรงสั่งสอนไพร่พลเมืองให้รู้จักบาปบุญคุณโทษ

ต่อมาทางด้านขวามือคือวัดชนะสงคราม และที่โดดเด่นที่สุดก็คงจะเป็นวัดมหาธาตุที่ใหญ่โตอลังการกว่าวัดใดๆ ภายในวัดมหาธาตุนี้มีเจดีย์รวม 200 องค์ วิหาร 90 แห่ง พระอุโบสถ 1 ฐาน ชุมพระ 8 ฐาน เจดีย์พระมหาธาตุทรงยอดดอกบัวตูมหรือทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ตั้งโดดเด่นอยู่กลางวัด รอบฐานมีปราสาท 4 ทิศ ด้านทิศตะวันออกของเจดีย์ประธานมีวิหารชาด 11 ห้อง ภายในเคยประดิษฐานพระพุทธรูปหล่อสำริด แบบสุโขทัยคือพระศรีศากยมุนี แต่ในปัจจุบันประดิษฐานในวิหารวัดสุทัศน์เทพวราราม ด้านหน้าวิหารมีวิหารสูงประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้นแบบอุททอง ด้านทิศเหนือและใต้มีชุมอัฐารสูง 9 เมตรเศษ

วัดมหาธาตุเป็นวัดที่เก่าแก่มา สร้างขึ้นก่อนสมัยสุโขทัยเสียอีกและได้รับการบูรณะปฏิสังขรณ์หลายครั้งทำให้เกิดการเปลี่ยน

สระน้ำที่ชาวสุโขทัยโบราณเรียกว่า สระพัง เป็นสถานที่เก็บกักน้ำภายในเมืองไว้สำหรับบริโภค ชาวสุโขทัยในสมัยก่อนจึงต้องรักษา น้ำในสระพังนี้ให้ใสสะอาดอยู่เสมอตั้งสืบ

วันนี้ช่างเป็นวันแห่งแสงสุริยันจริงๆ เพราะตลอดทั้งวันแดดร้อนเปรี้ยงอย่างไรเมตตา ศิลปินจึงต้องอาศัยร่มเงาของพระพุทธรูปมาคุ้มแดดคุ้มฝน ขมใจให้เยือกเย็น ครั้นจะวิ่งหนีหลบแดดก็กระไรอยู่เพราะเห็นท่านอาจารย์ สวัสดิ์เดินตระเวน sketch ภาพมุมโน้นมุมนี้อย่างไม่หยุดพัก ทั้งนักข่าวและนักท่องเที่ยวก็อดไม่ได้ที่จะหยุดชื่นชมในผลงานของอาจารย์

เมื่อชื่นชมไปได้ไม่นานท่านอาจารย์วิโชคก็เดินตรวจงานของศิลปินคนโน้นคนนี้ก่อนจะลงมือสร้างสรรค์เองบ้าง โดยเลือกมุมที่บริเวณด้านหลังซึ่งมองผ่านกลุ่มเจดีย์ 5 ยอด เจดีย์ 5 ยอดนี้มีความสำคัญรองเป็นอันดับสองของเจดีย์องค์ประธานและเป็นเจดีย์ที่บรรจุอัฐิธาตุของพระมหาธรรมราชาลิไท รอบฐานทั้งสามด้านเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัยและทางด้านทิศตะวันออกเป็นพระพุทธรูปนอนปางไสยาสน์ บริเวณด้านขวามือของอาจารย์วิโชคใกล้ๆ กันนั้น อาจารย์ประทีป อาจารย์ศราวุธ พี่

อาจารย์เดชา อาจารย์สรณรงค์ อาจารย์ศรีวรรณ บันทึกภาพอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยด้วยสีเส้นสดใส และที่น่าสนใจคืออาจารย์ยังช่วยผู้ซึ่งนั่งอยู่ใต้ต้นตาลต้นเดิมตั้งแต่เช้าแต่ได้ภาพหลายภาพจากมุมนี้ไม่ซ้ำแบบซ้ำลายเลยทีเดียว

แน่นอนว่าอาหารเย็นของค่ำคืนนั้นช่างเอร็ดอร่อยเป็นพิเศษหลังจากที่ทุกคนเหน็ดเหนื่อยกับการทำงานมาทั้งวัน รายการต่อไปจึงเป็นเรื่องของการจับกลุ่มพูดคุยสรวลเสเฮฮาอย่างสนุกสนานจะเป็นเรื่องใดนั้นก็สุดจะสรุปเป็นเรื่องเป็นราวได้ ล่วงเลยจนถึงคืนเสียหัวเราะยังกึกก้องจนถึงรุ่งเช้าของวันที่ 23 ไม่แปลกใจเลยว่าหลายคนอยากกลับไปจับต้ออีกหน่อย แต่พอรู้ว่าวันนี้เราจะไปบ้านเขรามิกก็ก็ต้องขอคิดดูอีกที

ที่ วิชาญสังคโลกสุโขทัย ถือได้ว่าเป็นโรงงานเก่าแก่แห่งหนึ่งในตำบลเมืองเก่า ก่อตั้งมาสิบปี โดยมีคุณวิชาญ มุ่มพรม เป็นคนดูแลกิจการ คุณวิชาญมีลูกมือนหลายคนช่วยกันเตรียมดินให้ศิลปินเกือบห้าสิบคน พร้อมทั้งอธิบายการปั้นอย่างใกล้ชิดและถูกวิธีคือ ควรจะให้มีขนาดที่เหมาะสม ประมาณหนึ่งนิ้วและใช้น้ำสลีปทาเชื่อมดินทุกครั้งเพื่อไม่ให้ดินแตกเมื่อเผาหลังเสร็จจากการปั้นใน

มาเมืองศรีสัชนาลัยในยามนี้ก็ได้สัมผัสบรรยากาศของหน้าแล้ง ฤดูกาลที่ไม่ผลัดใบเปลี่ยนจากสีเขียวเป็นสีน้ำตาล ต้นไม้บางต้นแทบจะไม่มีใบเลย คงมีดอกจานสีส้มสดใสช่วยประดับตกแต่งให้โบราณสถานดูมีชีวิตชีวาขึ้น

น้องจำปี สาวญี่ปุ่นหน้าใสที่หลงไหลเมืองพุทธจนไม่ยอมกลับเมืองอาทิตย์อุทัยอีก เล่าให้เราฟังว่าในตอนนี้องมองไปทางไหนก็มีแต่สีน้ำตาลแต่ถ้าเป็นฤดูฝนก็จะมีแต่สีเขียวชอุ่มเต็มไปหมดจะดูสวยไปอีกแบบ ปกตินักท่องเที่ยวจะชอบมาดูวัดช้างล้อม วัดเจดีย์เจ็ดแถว วัดนางพญา เพราะเป็นวัดใหญ่ที่เรียงแถวเป็นกลุ่มเดียวกัน มีเจดีย์เยอะ แต่น้องจำปีชอบ วัดสวนแก้วอุทยานน้อยที่อยู่ตรงทางเข้ามากกว่า เพราะน่ารักและสัดส่วนสวยงาม ถ้าหากใครอยากได้ภาพจากมุมสูงก็อาจจะขึ้นไปดูที่วัดเขาพนมเพลิงที่ตั้งอยู่บนยอดเขานูนนูน.....

ก่อนอื่นเราเดินดูรอบๆ และรายละเอียดของแต่ละวัดโดยเริ่มจากวัดสวนแก้วอุทยานน้อยวัดนี้มีคูน้ำและกำแพงศิลาล้อมรอบด้านหน้าเป็นวิหาร ถัดไปเป็นชุมพระก่อด้วยศิลาแลงตั้งแต่พื้นถึงหลังคา ตั้งอยู่บนฐานเดียวกันกับวิหาร ด้านหลังพระเป็นเจดีย์

Rama IX Art Museum Foundation

แปลงของแผนผังเดิมมีความซับซ้อนยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในสมัยพระมหาธรรมราชาลิไท ทรงเป็นผู้สร้างวิหารหลวงและพระศรีศากยมุนี พระองค์ทรงศรัทธาในพระบรมพุทธานุภาพเป็นอย่างมาก และเป็นกษัตริย์ไทยองค์แรกที่เสด็จออกผนวชในขณะที่อยู่ในราชบัลลังก์

ถัดจากวัดมหาธาตุคือวัดศรีสุวียงซึ่งเป็นพระปรมาภิไธย 3 องค์หันหน้าไปทางทิศใต้ เมื่อเริ่มแรกเป็นวัดที่อยู่นอกเมือง เมื่อสร้างเมืองใหม่ ครั้งที่สองได้สร้างกำแพงโอบล้อมภายหลัง และได้รับการเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่เคยเป็นเทวาลัยในศาสนาฮินดูมาเป็นวัดทางพุทธศาสนานิกายเถรวาท

เจ้าหน้าที่ขับรถรางเลาะไปตามทางท่ามกลางความร่มรื่นของต้นมะม่วง มะขาม และดงตาลที่ปลูกไว้ให้ร่มกับในหลักศิลาจารึกที่ว่าเมืองสุโขทัยเต็มไปด้วยพันธุ์ไม้นานา แต่จะงดงามเหมาะสมหรือไม่นั้นก็ขึ้นอยู่กับคนนั่นเองละค่ะ วัดต่อมาที่ถูกโอบล้อมด้วยสระบัวคือวัดสระพังเงินขณะนั้นคงเหลือเจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์และพระพุทธรูปปางมารวิชัย วัดสระพังเงิน เรียกชื่อตาม

สุวัฒน์ วรรณมณี กวาดเจดีย์กลุ่มนี้เช่นกัน

ส่วนสองสาวอยู่ทางด้านขวามือคืออาจารย์มัลลิกาและอาจารย์อริสราที่วาดภาพกลุ่มเจดีย์ประธานและวิหารซึ่งเป็นเจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ประดิษฐานตรงกลางมีปราสาทประจำทั้งสี่ทิศและปราสาทมุมมีทั้งสี่มุมอยู่รวมกันบนฐานไพที ไกลออกไปอีกก็จะเห็นกลุ่มของพีธีที่เขียนรูปวัดศรีสุวียงและถ้าขยับเข้ามาทางด้านทิศใต้ของวิหารก็จะพบว่า เป็นมูมยอดนิยมของศิลปินไม่ว่าจะเป็นอาจารย์วีระเดช พี่ณัฐเลิศ พี่ศศิลา โดยเฉพาะศิลปินหนุ่มไฟแรง 3-4 คนนั่งเขียนรูปอยู่กลางแดดตอนเที่ยงวันเป็นที่สนใจของผู้คนยิ่งนักทราบมาว่าศิลปินกลุ่มนี้ชื่นชอบลักษณะของกลุ่มเจดีย์ที่มีลวดลายแพรวพราว และสีเส้นสดใสของก้อนอิฐ ปูน สีลา อีกทั้งมุมนี้มีความงามยิ่งใหญ่อลังการที่สุดแล้ว เพราะสามารถมองเห็นส่วนต่างๆ ของวัดได้ในมุมกว้าง แต่หากผู้ที่สนใจในรายละเอียดก็เข้าไปศึกษาภายในตัววิหารได้เลย อย่างเช่นที่เขียน น้าอด พี่โบะ

ถ้าหากย้อนกลับมาที่ด้านหน้าวัดอีกทีก็จะพบว่าท่าน

วันนี้แล้ว คุณวิชาญจะเผาดิบให้ก่อนจึงจะส่งไปกรุงเทพฯ เพื่อให้เราระบายสีในภายหลังและนำกลับมาเคลือบเผาที่สุโขทัยอีกครั้ง ก็นับว่าเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและยุ่งยากกว่าที่จะได้ผลงานดีๆ มาสักชิ้นหนึ่ง ดังนั้นอาจารย์มัลลิกาและ อาจารย์อริสรา จึงรีบซื้อของฝากจากที่นี่ซะเลย

วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2544 พวกเราเก็บข้าวของสัมภาระแต่เช้าเพราะวันนี้เราจะย้ายไปที่เมืองศรีสัชนาลัย เมืองนี้ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำยมพากตะวันตกบริเวณแก่งหลวงในเขตอำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

เมืองศรีสัชนาลัยเป็นเมืองที่มีอยู่มาาก่อนการตั้งสุโขทัยเป็นราชธานี แรกทีเดียวมีชุมชนเก่าชื่อ เขลียง อยู่แถบที่ตั้งวัดพระศรีมหาธาตุเขลียงและวัดเจ้าจันทร์ ต่อมาชุมชนใหญ่ขึ้นจึงขยับขยายมาทางทิศตะวันตกประมาณ 1 กิโลเมตร เมืองใหม่หรือเมืองศรีสัชนาลัยนี้ตั้งอยู่บริเวณที่มีทั้งแม่น้ำและภูเขาที่คดขวาง มีคูเมืองและกำแพงล้อมรอบแบบเดียวกับเมืองสุโขทัย

ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์แบบสุโขทัยและมีเจดีย์รายรอบองค์เจดีย์ประธาน ถัดจากวัดสวนแก้วอุทยานน้อยไปทางทิศตะวันออกก็คือหลักเมืองเป็นปรางค์ศิลาแลง มีชุมพระและวิหารหันหน้าไปทางทิศใต้ เดินลัดเลาะออกไปทางทิศตะวันออกสุดก็คือวัดนางพญา บริเวณวัดมีกำแพงศิลาแลงล้อมรอบ ด้านหน้าเป็นวิหารขนาดใหญ่ห้องก่อด้วยศิลาแลง มงผนังด้านตะวันตกเฉียงเหนือยังทรงรูปอยู่ 3 ห้อง ซึ่งบนผนังและช่องลูกกรงนี้มีลวดลายปูนปั้นแบบล้านนาหลงเหลือพอให้เห็นความงาม ถ้ามาดูปัจจุบันนี้ก็อาจจะรู้สึกแปลกๆ เพราะมีการมุงหลังคาให้กำแพงป้องกันการผุกร่อนพังทลายจากฝนฟ้าอากาศ วัดนี้ท่านอาจารย์ทวี รัชนิกรกับอาจารย์ธีรวัฒน์ คณะมะจองเขียนรูปกำแพงแห่งศรัทธา

วัดต่อมาในแถวเดียวกันคือวัดสวนแก้วอุทยานใหญ่ สร้างขึ้นในสมัยพระมหาธรรมราชาลิไท และวัดเจดีย์เจ็ดแถวที่มีเจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์เป็นประธาน มีมณฑปและเจดีย์บริวารแบบต่างๆ อยู่ 33 องค์ ส่วนใหญ่ก่อด้วยศิลาแลงใช้ปูนปั้นตกแต่งและมีชุม

พระประกอบ ทางด้านเหนือของเจดีย์ประธานมีมณฑปเครื่องบนหรือเรือนยอดทำเป็นปราสาทมณฑปเจดีย์ ด้านหน้าทำเป็นซุ้มประตูทางเข้ามีคูหาพระพุทธรูปอยู่ภายใน ด้านหลังทำเป็นซุ้มประดิษฐานพระพุทธรูปนาคปรกปูนปั้น ที่ผนังคูหาที่ประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้นประทับยืนนั้น มีภาพเขียนจิตรกรรมฝาผนังฝีมือช่างสุโขทัย แต่ปัจจุบันลบเลือนเกือบหมดแล้ว

วัดสุดท้ายในแถวเดียวกันคือวัดช้างล้อม ซึ่งเชื่อกันว่าสร้างโดยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช วัดนี้ตั้งอยู่เชิงเขาพนมเพลิง มีเจดีย์ใหญ่ทรงลังกาเป็นประธานก่อด้วยศิลาแลง ตั้งอยู่บนฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัสซ้อนกันสามชั้น ฐานแรกมีรูปช้างยืนทำด้วยศิลาแลงล้อมรอบ

วันกำลังคล้องมือทีเดียว โดยเฉพาะที่ฉีนั้น เมื่อวานก็ขับรถจากเชียงใหม่มาถึงอุทยานประวัติศาสตร์ตอนเย็นๆก็ยังไม่ได้อะไรจะเขียนรูปพระอาทิตย์ยามอัสดง พอมาวันนี้ก็เขียนได้ถึง 3 ภาพในวันเดียว ทำเอาอาจารย์สมวงศ์ผู้ที่เป็นสิ่งหิบนไวหงายเง่งไปเลยคะ

คืนสุดท้ายที่ศรีสัชนาลัย เรามีรายการบันเทิงพิเศษโดยท่านอาจารย์เทพศิริ สุขโสภา เป็นศิลปิน เป็นนักเล่านิทาน เป็นนักเดินเรื่องรำ เป็นหลายๆอย่างปนกันในเวลาเดียวกันก็ได้ หรือจะเรียกว่า Performances ท่านได้ให้เกียรติเล่าถึงเรื่องในอดีตดินแดนแห่งนี้เมื่ออดีตกาลให้พวกเราหลายคนที่เป็นคนรุ่นหลังหรือรุ่นเก่าได้ฟังอย่างเห็นภาพเลยทีเดียว ในตอนท้ายก็เป็นโอกาสของศิลปิน

จำนวน 39 เชือก ฐานที่สองเป็นลานทักษิณ ด้านนอกมีพนักลูกกรงทำด้วยศิลาแลง ฐานที่สามติดตั้งองค์เจดีย์ ด้านหน้ามีวิหารขนาดใหญ่ อีกสองข้างมีซากเจดีย์และวิหารขนาดเล็ก

ที่ศรีสัชนาลัยนั้นมีมรดกหลายหลายให้ศิลปินจินตนาการตามใจชอบ และเนื่องจากที่พักก็อยู่ใกล้ๆเดินไปเดินมาสะดวกนัก ศิลปินจึงมีเวลาอย่างเต็มที่ในการสร้างสรรค์ผลงานที่นี่ และวันนี้ก็จะเป็นวันสุดท้ายที่จะอยู่เต็มวัน ศิลปินส่วนใหญ่เขียนมา 3-4

แต่ละคนได้ออกมาเปิดใจให้กับโครงการ ซึ่งก็ล้วนแล้วแต่แสดงความยินดีปรีดาซาบซึ้งใจกันถ้วนหน้าที่ได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมดีๆเช่นนี้ ถึงพรุ่งนี้เราจะเหลือเวลาอีกเพียงครึ่งวันที่จะสร้างสรรค์ผลงานที่สุโขทัย แต่ความคิดหรือความรู้สึกประทับใจที่ศิลปินมีต่อสิ่งต่างๆในช่วงเวลานี้ก็จะถูกเก็บเกี่ยวและเป็นแรงบันดาลใจให้เราสร้างสรรค์ผลงานต่อไป

Rama IX Art Museum Foundation

ผลงานจิตรกรรม

Works